

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ І РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Завацька Лідія

кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії і методики фізичного виховання та адаптивної фізичної культури

*Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Ільків Оксана

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики та кінезіології

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського*

Романова Вікторія

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання та адаптивної фізичної культури, завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання та адаптивної фізичної культури

*Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»
м. Рівне, Україна*

Оптимізація кадрового забезпечення галузі є одним з пріоритетних завдань Стратегії розвитку фізичної культури і спорту в Україні до 2028 року, що зумовлює пошук шляхів удосконалення якості професійної підготовки на основі компетентнісного підходу, практично-орієнтованої спрямованості педагогічного процесу у ВЗО відповідно до вибраних освітньо-професійних програм. Це передбачає науково обґрунтований компетентнісний підхід у формуванні готовності випускників до виконання виробничих функцій відповідно з існуючими вимогами і потребами професійної діяльності.

В наукових публікаціях з цієї проблеми готовність до професійної діяльності включає методичний, дослідницький, управлінський, інформаційний, комунікативний і освітній компоненти, а сформованість компетентностей і програмних результатів навчання розглядається як належне володіння знаннями, уміннями і навичками, передбачає вміння проявляти гнучкість під час виконання завдань професійної діяльності,

здатність до співробітництва з колегами, інтегрований підхід до оптимального виконання посадових функцій (Т. Круцевич, Т. Гнітецька, А. Лазарев, Н. Степанченко, Ю. Коваленко).

ОПП, як відомо, передбачає формування інтегральних, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. Професійні компетентності повинні бути науково обґрунтованими, організованими і керованими, відповідати практичним потребам, бути чітко визначеними для кожної навчальної дисципліни і забезпечуватися їх програмами.

У формуванні професійних компетентностей фахівців фізичної культури і спорту, як показує досвід, важливу роль відіграють дисципліни з адаптивної фізичної культури (АФК). Різні аспекти цієї проблеми висвітлюються у публікаціях таких авторів, як Ю. Бріскін, А. Передерій, Н. Деделюк, Т. Осадченко, Р. Карпюк, О. Колишкін, М. Трояновська, О. Соколенко та інші.

Характеристика і аналіз фізкультурно-спортивної діяльності у всіх видах АФК (адаптивне фізичне виховання (АФВ), адаптивний спорт (АС), адаптивна рухова рекреація (АРР) тощо) передбачає корекційно-реабілітаційний вплив на організм людини з інвалідністю як її основний принцип. В процесі засвоєння комплексу дисциплін з АФК майбутні фахівці опановують практичними методами і методиками оптимізації рухової діяльності у відповідності до її мети, завдань та індивідуальних особливостей. При цьому студенти оволодівають знаннями і вміннями діагностики і розвитку рухових якостей, оцінки рухових дій і рухової діяльності, вміннями дотримання безпечних для здоров'я обсягів фізичного навантаження.

Рухова активність осіб з інвалідністю є необхідним фактором процесу підтримання, зміцнення і позитивної корекції їх здоров'я та здатності до самореалізації. Фізичні вправи, рухова активність покращують також їх психо-емоційний стан, відволікають від повсякденних проблем, навіть пов'язаних із своїм захворюванням. Тому засвоєння організаційних та дидактичних особливостей доцільного вибору змісту, обсягів і методів реабілітаційних впливів нозологічно обґрунтованого навантаження повинно виходити з того, щоб не зашкодити здоров'ю, спираючись на результати фізіологічних показників організму та необхідного біомеханічного аналізу і контролю рухової діяльності.

Опанування практичними вміннями і навичками успішно формується в процесі спілкування студентів з об'єктами майбутньої професійної діяльності безпосередньо під час засвоєння навчальних дисциплін.

Компетентнісний підхід передбачає відповідність переліку і змісту програм навчальних дисциплін з їх орієнтацією на сформованість у студентів готовності до професійної діяльності. Тому вивчення дисципліни

повинно починатися зі знайомства з ОПП, програмою навчальної дисципліни і переліком компетентностей. Це сприятиме оптимізації професійної підготовки випускників і відповідно їх готовності до конкурентоздатності на ринку праці, що обумовлюється результативністю навчання.

Доцільне поєднання теоретичної підготовки студентів із набуттям ними практичних вмінь і навичок забезпечує, як показує наш досвід, організація і створення умов спілкування із об'єктами майбутньої професійної діяльності, а також співпраця із партнерами і роботодавцями в процесі навчальної і поза навчальної роботи.

Під час здійснення такої діяльності за програмами дисциплін з АФК формуються вміння використовувати оптимальні корекційно-реабілітаційні засоби для підтримання рівня здоров'я і корекції порушень організму представників різних нозологічних груп, визначати для них оптимальний обсяг навантажень на основі доцільного змісту, форм і методів; встановлення доброзичливого спілкування і довірливих взаємовідносин з дітьми з особливими потребами; засвоєння необхідності здійснення і фіксації систематичного контролю за руховою спортивно-оздоровчою діяльністю з метою її оптимізації попередження перетренованості та забезпечення відновлення.

Крім того у формуванні професійних компетентностей, забезпеченні практично-орієнтованої підготовки майбутніх фахівців важливу роль відіграє співпраця із партнерами і роботодавцями як невід'ємна складова досягнення результатів якості вищої освіти.

У підготовці фахівців фізичної культури і спорту досить ефективно є співпраця з регіональним центром «Інваспорт» та закладами спеціальної освіти. Така співпраця передбачає:

- забезпечення системи зворотнього зв'язку кафедр для отримання об'єктивної оцінки щодо якості фахової підготовки студентів, їх знайомства з передовим педагогічним досвідом, а також питанням працевлаштування випускників;

- набуття майбутніми фахівцями досвіду застосування теоретичних знань у практичній спортивно-реабілітаційній діяльності;

- участь працівників установ у проведенні спільних заходів навчально-виховного спрямування;

- залучення студентів до волонтерської діяльності під час проведення змагань з паралімпійських, дефлімпійських видів спорту і Спеціальної олімпіади;

- знайомство з особливостями здійснення спортивно-оздоровчої і реабілітаційної діяльності серед осіб з різними нозологіями;

- проведення семінарів з обговорення повідомлень студентів-спортсменів різних нозологій про свій досвід поліпшення і корекції власного здоров'я, удосконалення своїх рухових можливостей;

- обговорення засобів і методів фізичного виховання, корекційно-реабілітаційної роботи осіб з інвалідністю з опором на збережені рухові можливості і адекватно підбирати їх зміст і обсяги;

- проведення лабораторних занять за програмою навчальної дисципліни на базах спеціальної освіти та Інваспорту;

- виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру в освітніх закладах для дітей з особливими потребами та центрі «Інваспорт» з питань впливу рухової діяльності на розвиток моторики, профілактику супутніх захворювань та участі в адаптивному спорті;

- відвідування спортивно-оздоровчих заходів у спеціальних школах і дошкільних закладах для осіб з особливими потребами;

- підготовка студентами рефератів, есе, курсових і кваліфікаційних робіт з проблем фізкультурно-спортивної реабілітації.

Здійснення компетентнісного підходу сприяє оптимізації професійної підготовки і кадрового забезпечення галузі, належній підготовці студентів до популяризації рухової активності серед різних вікових та соціальних груп населення, залучення до здорового способу життя, створення рівних можливостей і стандартів в реалізації людського потенціалу та якості життя осіб з обмеженими можливостями, готовності до ефективної спортивно-оздоровчої роботи і здійснення фізкультурно-спортивної реабілітації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту в Україні на період до 2028 року. <https://www.kmu.gov.ua/news/do-2028-roku-30-ukrayinciv-budutregulyarnozajmatisyasportom>